

Jacaranda mimosifolia (Jacaranda Tree)

Classification-

Kingdom- Plantae

Division- Magnoliophyta

Class- Magnoliopsida

Order- Lamiales

Family- Bignoniaceae

Genus- *jacaranda*

Species- *mimosifolia*

Habitat- *Jacaranda mimosifolia* is native to South America but is widely cultivated as an ornamental tree and in Punjab, it is planted along roads, in parks, and gardens due to its aesthetic appeal and beautiful purple-blue flowers.

Morphology- *Jacaranda mimosifolia* is a deciduous or semi-evergreen tree that grows up to 10–15 meters tall. It has a broad, spreading crown and a greyish-brown trunk. The leaves are large, fern-like, bipinnately compound, and resemble those of *Mimosa*, which is why the species is called *mimosifolia*. The flowers are trumpet-shaped, lavender to violet-blue in color, and appear in large, upright clusters (panicles), mostly during late spring to early summer. The fruit is a woody, flat, disc-shaped capsule that contains winged seeds.

Economic Importance-

Used in urban environments to enhance biodiversity and provide shade.

Widely planted for its attractive and vibrant flowers in landscaping, gardens, parks, and along avenues.

जैकरांडा मिमोसिफोलिया (जैकरांडा)

वर्गीकरण-

जगत: पादप

विभाग :मैग्नोलियोफाइटा

वर्ग :मैग्नोलियोप्सिडा

क्रम - लैमिएल्स

कुल - बिग्नोनिएसी

जाति - जैकरांडा

प्रजाति - मिमोसिफोलिया

आवास (Habitat):

जैकरांडा मिमोसिफोलिया दक्षिण अमेरिका का मूल वृक्ष है, लेकिन इसे एक सजावटी पेड़ के रूप में व्यापक रूप से उगाया जाता है। पंजाब में इसे सड़कों के किनारे, पार्कों और बाग-बागीचों में इसकी सुंदरता और नीले-बैंगनी फूलों की वजह से लगाया जाता है।

आकृति-विज्ञान (Morphology):

जैकरांडा मिमोसिफोलिया एक पर्णपाती या अर्ध-सदाबहार वृक्ष है, जो लगभग 10-15 मीटर तक ऊंचा होता है। इसका तना धूसर-भूरा और इसका शीर्ष भाग चौड़ा तथा फैला हुआ होता है। इसकी पत्तियाँ बड़ी, फ़र्न जैसी, द्विपंखी संयुक्त (bipinnately compound) होती हैं और मिमोसा के पत्तों से मिलती-जुलती हैं, इसी कारण इसे *mimosifolia* कहा जाता है। इसके फूल तुरही के आकार के होते हैं, जिनका रंग बैंगनी से नीले के बीच होता है और ये वसंत के अंत से गर्मी की शुरुआत तक गुच्छों (panicles) में खिलते हैं। इसका फल एक कठोर, चपटा, चक्रीय कैप्सूल होता है, जिसमें पंखदार बीज होते हैं।

आर्थिक महत्व (Economic Importance) :

शहरी क्षेत्रों में जैव विविधता बढ़ाने और छाया प्रदान करने के लिए प्रयोग किया जाता है। बागवानी, उद्यानों, पार्कों और सड़कों के किनारे इसकी आकर्षक और रंग-बिरंगे फूलों के कारण बड़े पैमाने पर लगाया जाता है।

ਜੈਕਾਰਾਂਡਾ ਮਿਮੋਸੀਫੋਲੀਆ (ਨੀਲੀ ਗੁਲਮੋਹਰ)

ਵਰਗੀਕਰਨ -

ਰਾਜ - ਪੌਦੇ

ਵਿਭਾਗ - ਮੈਗਨੋਲੀਓਫਾਈਟਾ

ਵਰਗ - ਮੈਗਨੋਲੀਓਪਸਿਡਾ

ਕ੍ਰਮ - ਲੈਮਿਯੋਲਸ

ਪਰਿਵਾਰ - ਬਿਗਨੋਨੀਏਸੀ

ਜੀਨਸ - ਜੈਕਾਰਾਂਡਾ

ਪ੍ਰਜਾਤੀ - ਮਿਮੋਸੀਫੋਲੀਆ

ਆਵਾਸ (Habitat):

ਜੈਕਾਰਾਂਡਾ ਮਿਮੋਸੀਫੋਲੀਆ ਦੱਖਣੀ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਮੂਲ ਪੌਧੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਹਨੂੰ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੁੰਦਰ ਸਜਾਵਟੀ ਰੁੱਖ ਵਜੋਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਇਹ ਰੁੱਖ ਸੜਕਾਂ ਦੇ ਕੰਢੇ, ਪਾਰਕਾਂ ਅਤੇ ਬਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਅਤੇ ਨੀਲੇ-ਬੈਗਨੀ ਫੁੱਲਾਂ ਕਰਕੇ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਆਕਾਰ ਰਚਨਾ (Morphology):

ਜੈਕਾਰਾਂਡਾ ਮਿਮੋਸੀਫੋਲੀਆ ਇੱਕ ਪੱਤਝੜ ਜਾਂ ਅਰਧ-ਹਮੇਸ਼ਾ ਹਰਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਰੁੱਖ ਹੈ, ਜੋ ਲਗਭਗ 10 ਤੋਂ 15 ਮੀਟਰ ਉੱਚਾ ਵਧਦਾ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਤਣਾ ਧੂਸਰ-ਭੂਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਛੱਤ ਚੌੜੀ ਤੇ ਫੈਲੀ ਹੋਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਪੱਤੇ ਵੱਡੇ, ਫਰਨ-ਵਾਂਗ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵੱਖਰੇ-ਵੱਖਰੇ (ਦੁਹਰੇ-ਪੱਖੜੀਦਾਰ) ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਮਿਮੋਸਾ ਪੌਧੇ ਦੇ ਪੱਤਿਆਂ ਵਰਗੇ ਲੱਗਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਸਨੂੰ *mimosifolia* ਆਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਫੁੱਲ ਤੁਰਹੀ-ਆਕਾਰ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਨੀਲੇ ਤੋਂ ਬੈਗਨੀ ਰੰਗ ਦੇ ਹੋਣਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਵੱਡੇ ਗੁੱਛਿਆਂ (ਪੈਨਿਕਲ) ਵਿੱਚ ਵਸੰਤ ਦੇ ਅੰਤ ਅਤੇ ਗਰਮੀ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ ਖਿੜਦੇ ਹਨ। ਇਸਦਾ ਫਲ ਇੱਕ ਕੋਰ, ਚਪਟਾ, ਗੋਲ ਸ਼ਕਲ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਰਦਾਰ ਬੀਜ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਆਰਥਿਕ ਮਹੱਤਤਾ (Economic Importance):

ਸ਼ਹਿਰੀ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਜੈਵ ਵਿਅਪਕਤਾ ਵਧਾਉਣ ਅਤੇ ਛਾਂਹ ਦੇਣ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਲੈਂਡਸਕੇਪਿੰਗ, ਬਾਗ-ਬਗੀਚਿਆਂ, ਪਾਰਕਾਂ ਅਤੇ ਸੜਕਾਂ ਦੇ ਕੰਢਿਆਂ ਉੱਤੇ ਇਸਦੇ ਖੂਬਸੂਰਤ ਤੇ ਰੰਗਦਾਰ ਫੁੱਲਾਂ ਕਰਕੇ ਵੱਡੇ ਪੈਮਾਨੇ 'ਤੇ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।